

Plenum

Torsdag 8.11.2018 kl. 16.01—19.58

2.2. Muntlig fråga om behandlingen av FN:s GCM-avtal (Laura Huhtasaari saf)

Muntligt spörsmål MFT 174/2018 rd

Muntlig frågestund

Talman Paula Risikko: Nästa fråga, sannfinländarnas riksdagsgrupp, ledamot Huhtasaari.

Debatt

16.16 **Laura Huhtasaari ps:** Arvoisa puhemies! Suomen hallitus aikoo allekirjoittaa Suomen puolesta YK:n GCM-siirtolaissopimuksen joulukuun alussa Marokossa. Sopimuksen voimaantulolla on merkittäviä vaikutuksia Suomen kykyyn hoitaa itsenäistä maahanmuuttopolitiikkaa. Vaikka tämä ei ole laillisesti sitova, niin tästä tulee heikkoa lainsäädäntöä, koska miksi mikään maa allekirjoittaisi kansainvälistä sopimusta, jos sitä ei aiota noudattaa. Tämä sopimus esimerkiksi tyrmää täysin turvapaikanhakijoiden säilöönoton. Sopimuksen ulkopuolelle jäävät ainakin Yhdysvallat, Itävalta, Puola, Tšekki ja Unkari, mahdollisesti myös Australia ja Tanska. [Paavo Arhinmäki: Haluaako Suomi olla tässä joukossa?] Kunnioittaako hallitus demokratiaa ja tuo tämän asian eduskunnan täysistunnon käsittelyyn, kuten perussuomalaiset vaativat?

16.17 **Ulkoministeri Timo Soini** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen iloinen, että nimenomaan perussuomalaiset ottavat tämän asian esille.

Aloitetaan tästä eduskuntakäsittelystä: Se on lähetetty kesäkuussa E-kirjeenä eduskuntaan suureen valiokuntaan, josta se on lähetetty ulkoasiainvaliokuntaan ja hallintovaliokuntaan. Arvoisa edustaja, teidän takananne istuu edustaja Mäkelä, joka on ollut käsittelemässä tätä suuressa valiokunnassa. Teidän edessänne istuu hallintovaliokunnan puheenjohtaja Eerola, jonka johdolla tätä on käsitelty hallintovaliokunnassa ja yksimielisesti hyväksytty, ei aiheuta toimenpiteitä. [Eduskunnasta: Ohhoh!] Tästä perusasiasta lähdetään, ja jatkokysymyksissä käsitellään vielä tämä sisältö. Ja totta kai hallitus on valmis vielä jatkokirjelmällä tuomaan tämän asian eduskuntaan. Ei meillä ole mitään salattavaa. [Eduskunnasta: Nyt tuli jytky! — Naurua]

Puhemies Paula Risikko: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

16.18 **Laura Huhtasaari ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Soini sanoi, että ei aiheuta toimenpiteitä, joten ilmeisesti sitä ei aiota sitten allekirjoittaa, jos tämä ei aiheuta toimenpiteitä. Selkeästi hallituksella ei ole valmiutta tuoda tätä YK:n maahan-

Punkt i protokollet PR 111/2018 rd

muuttosopimusta avoimeen keskusteluun sopimuksen päämääristä ja vaikutuksista. Ja nyt voisinkin kysyä ministeri Soinilta: Te olette sanonut, että palautussopimus Irakin kanssa on teidän prioriteettinne. Teidän aiknanne Irakiin palautukset ovat kuitenkin entistä enemmän takkuilleet. Onko teidän prioriteettinne nyt säilyttää Suomessa jopa 10 000 kielteisen turvapaikkapäätöksen saanutta laittomasti maassa olevaa ja allekirjoittaa GCM-sopimus, joka helpottaa siirtolaisuutta entisestään? Takinkäännön ennätys! GCM-sopimuksessa on tarkoitus tehdä laittomasta siirtolaisuudesta laillista, ja Suomen ja kaikkien muiden sopimusmaiden käsiä halutaan sitoa niin, ettei kiristyksiä voisi enää tehdä. Arvoisa ministeri, tuokaa tämä sopimus avoimesti eduskunnan käsittelyyn ja päätettäväksi.

16.19 Ulkoministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä hän ei ole kysymys sopimuksesta. Tämä on kansainvälisesti neuvoteltu asiakirja. Väitätte, että sitä ollaan allekirjoittamassa jossakin. Ei sitä olla allekirjoittamassa. Se menee normaalin YK:n menettelytavan mukaan YK:n yleiskokouksessa päätöslauselmamenettelyllä äänestykseen. Pitäisi tietää tosiasiat, kun näitä asioita tuo esille ja niistä kysyy. Eli kysymys on ohjenuorasta, neuvotellusta asiakirjasta YK:n piirissä.

Itse asiahan on tärkeä, koska meillä on siirtolaisuutta ja pakolaisuutta. Totta kai me haluamme puolustaa ihmiskaupan uhreja. Totta kai me haluamme säällisiä työoloja ihmisille. Totta kai me haluamme huolehtia siitä, että ihmisarvo toteutuu. Me olemme nähneet 2015 Euroopassa, mihin joudutaan, kun on hallitsematon tilanne, ei ole välineitä, ei ole rakenteita, ei ole ohjenuoria. Sellaista aikaa [Puhemies koputtaa] me emme tapaa emmekä halua takaisin Suomessa.

Tämä asia, arvoisa puhemies, on käsitelty eduskunnassa näissä valiokunnissa myös teidän ja kaikkien meidän muidenkin edustajien läsnä ollessa yksimielisesti.

16.20 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan, niin kuin todettiin, tämä nyt käsiteltävänä oleva GCM-sopimus, eli laitonta ja laillista maahanmuuttoa sekoittava sopimus, tosiaan kävi meillä hallintovaliokunnassa, jossa yksimielisesti päätimme olla ryhtymättä toimenpiteisiin, [Paavo Arhinmäki: Juuri näin!] ja etenkin, arvoisa ministeri, tällaisiin toimenpiteisiin, että Suomi tämän allekirjoittaisi, [Naurua] ei mielestäni pitäisi ryhtyä. Useat maat, muun muassa Itävalta, Australia, Tanska muun muassa, ovat jäämässä tästä sopimuksesta nyt ulos, kun on selvinnyt, mitä se pitää sisällään, sillä nämä maat katsovat sen itselleen vahingolliseksi.

Arvoisa ministeri, eikö tämä sopimus kuitenkin — kuinka sitova se nyt sitten onkaan — pitäisi avata selvällä suomen kielellä ja tuoda tähän täysistuntosalin meidän kaikkien päätettäväksi? [Välihuutoja — Sari Essayah: Eikö se avattu jo?]

16.21 Ulkoministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Oetaan tämä nyt oikein perusteellisesti. Minä olen siitä iloinen, että hallintovaliokunnan puheenjohtaja myönsi, mitä te olette siellä tehneet, ja teiltä se on vielä lähtenyt suureen valiokuntaan yksimielisesti. Te voitte hallintovaliokunnan puheenjohtajana kutsua sinne asiantuntijoita, ministereitä tai asiantuntijoita ministeriöstä. Ette kuitenkaan kutsunut. Ja väitätte, että ollaan allekirjoittamassa sopimus. Kompaundi on asiakirja YK-tasolla, se ei ole sopimus. [Perussuomalaisten ryhmästä: Miksi se sitten allekirjoitetaan?] — Ei sitä ole kukaan edes allekirjoittamassa. Juuri ensimmäisellä kerralla kerroin, miten tämä YK:n päätöslauselmamenettelyssä menee. [Leena Meri: Saivartelua!]

Punkt i protokollet PR 111/2018 rd

Voidaan siitä sisällöstä keskustella, mutta ensin pitää olla faktojen selvillä. Te olette, edustaja Eerola, kannattanut, että ei toimenpiteitä.

Puhemies Paula Risikko: Sitten ministeri Mykkänen vielä täydentää.

16.22 Sisäministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse kyseinen asiakirja ja siihen liittyvä prosessi ovat tietysti ulkoministeriön vastuulla, ja ministeri Soini sitä hyvin tässä avasi. Mutta kun tässä edustaja Huhtasaari viittasi erityisesti maahanmuuttoon, joka on sisäministeriön vastuulla, ja siihen liittyviin prosesseihin, niin sanoisin, että meidän näkökulmastamme olennainen kysymys tämäntyyppisissä asiakirjoissa ja prosesseissa on se, että me saamme globaalisti ja erityisesti meidän kannaltamme oleellisten kehittyvien maiden — Lähi-idän ja Keski-Aasian maiden — sitoutumisen siihen sääntöperäiseen ja järjestäytyneeseen maahanmuuttoon, joka esimerkiksi tämänkin paperin otsikossa jo sinänsä on. [Leena Meri: Ei se otsikko ratkaise vaan sisältö!] Se on meille tietysti keskeistä, koska sehän se pääongelma, kuten edustaja Huhtasaarikin viittasi, on, että tällä hetkellä palautukset Euroopasta niiden osalta, joiden kohdalla turvapaikkakriteerit eivät ole täyttyneet, ovat hyvin vaikeita. Jos paremmin pystymme sitomaan — tämäntyyppiselläkin työllä mahdollisesti — näitä maita siihen, että sääntöperäinen järjestelmä tarkoittaa kriteereitä ja se tarkoittaa myös niiden toimeenpanoa palautusten kohdalla, niin se on sinänsä myönteinen tekijä tässä. [Puhemies koputtaa] Puhutaan järjestäytyneestä maahanmuutosta, sen säännöistä, [Puhemies: Aika!] ja sitä toivottavasti vahvistamme.

16.24 Matti Vanhanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maailmassa on valtavan paljon siirtolaisuutta ja pakolaisuutta, on laillista rajojen ylitystä, myös epävirallista, laitonta rajojen ylitystä, on salakuljetusvirtoja, meillä on vaikeuksia palauttaa kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneita tiettyihin maihin. Eli oikeastaan kysymys on: onhan hyvä, että meille syntyy edes jonkinlainen kehikko maailmaan siitä ajattelutavasta, että näissä asioissa tarvitaan laajempaa kansainvälistä yhteistyötä, myös valtioiden välisiä sopimuksia? [Ville Tavio: Onko ne sopimuksia?]

Ja toinen kysymys: jos Suomessa tehtäisiin niin kuin perussuomalaiset esittävät, että tämä asiakirja hyväksyttäisiin korkealla profiililla täysistunnossa, niin lisäisikö vai heikentäisikö se ministeri Soinin mielestä asiakirjan sitovuutta Suomessa?

16.24 Ulkoministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Oteetaan muutama asia, jotka edustaja Vanhanen otti tässä esiin. Esimerkiksi näiden palautusten osalta — readmission, tavoite 21 — joiden pitää olla yksi tavoite, tässä asiakirjassa lukee: ”Kehitetään yhteistyötä, jotta tulevat siirtolaiset voivat palata kotimaahansa. Valtioilla on velvollisuus ottaa vastaan omia kansalaisiaan. Tehdään yhteistyötä kansalaisten tunnistamisessa ja matkustusasiakirjojen myöntämisessä sellaisessa tapauksessa, jossa henkilöllä ei ole oikeudellista perustaa oleskella maassa ja hänen tulisi palata kotimaahansa.” Tämä oli vain yksi esimerkki. Näitä eri kohtia on 23. Ja nimenomaan meillä pitää, koska siirtolaisuus ja pakolaisuus eivät maailmasta lähde, olla sellaisia menettelytapoja, joilla pystytään palauttamaan mutta pystytään myös turvaamaan ihmisarvo ja antamaan suojaa naisille, lapsille, vainotuille ihmisille, jotka ovat hengenhädässä. Tästä on kysymys. [Leena Meri: Siitä siis sovitaan! Sopimus!]

Punkt i protokollet PR 111/2018 rd

Frågan slutbehandlad.